

สารจากเมืองนครศรีธรรมราช ถึงลูกหลาน นักปราชญ์เมืองสุโขทัย

รศ.ดร. สืบพงศ์ ธรรมชาติ

ลูกหลานนักปราชญ์ชาวเมืองสุโขทัยคงจะปลื้มกันไปทั่ว เมื่อองค์การสหประชาชาติได้ประกาศยกย่องให้ ศิลจารึกหลักที่ ๑ ของพ่อขุนรามคำแหงมหาราช เป็น “โบราณวัตถุมรดกโลก” ในฐานะที่เป็นหลักฐาน ทางด้านอักษรศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ที่สำคัญยิ่งนอกจากจะบันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับกรุงสุโขทัยแล้ว ยังบันทึกเรื่องราวของเมืองอื่นๆ ที่เป็นเชื้อสายไทยด้วยกันเอาไว้ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวกับเมืองนครศรีธรรมราชนั้น ได้กล่าวด้วยความยกย่องมีข้อความว่า “...มหาเถรสังฆราชปราชญ์เรียนจบปิฎกไตร หลวกกว่าปู่ครูในเมืองนี้ ทุกคนลูกแต่เมืองนครศรีธรรมราช...”

ด้วยเหตุนี้เองชาวเมืองนครศรีธรรมราช (หมายถึงทุกจังหวัดในภาคใต้) จึงรู้สึกสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณและรู้สึกเป็นหนี้บุญคุณพ่อขุนรามคำแหงมหาราชแห่งเมืองสุโขทัย และพระมหากรุณาธิคุณอันยิ่งใหญ่นี้พี่น้องชาวเมืองนครศรีธรรมราชจะจดจำจารึกอยู่ในแก่นใจตลอดไป เพราะหากพระองค์ไม่ทรงรับสั่งให้จารึกไว้ ชาวเมืองนครศรีธรรมราชจะไม่มีหลักฐานสำคัญที่จะยืนยันว่า บรรพชนของตนมีความเจริญรุ่งเรืองอย่างยิ่ง ถึงขั้นส่งคนไปช่วยพัฒนาสุโขทัยในด้านต่างๆ ได้

ชาวเมืองนครศรีธรรมราช รู้สึกเสมอมาว่า พ่อขุนรามคำแหงมหาราชนั้นเปี่ยมล้นไปด้วยพระเมตตา กรุณา ซึ่งเป็นยอดแห่งจริยธรรมและทรงมีจริยธรรม ด้านอื่นๆ ด้วย พระองค์ไม่ทรงลืมเมืองนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นเมืองพี่เมืองน้องที่เคยให้ความช่วยเหลือ ในการพัฒนากรุงสุโขทัยในด้านต่างๆ จึงได้รับสั่งให้จารึก ข้อความที่ยกย่องเมืองนครศรีธรรมราช ลงในศิลาจารึก หลักที่ ๑ ดังกล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่าเมืองนครศรีธรรมราช กับเมืองสุโขทัยนั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ที่สำคัญในอดีตบรรพชนชาวนครศรีธรรมราชได้ขึ้นไปอยู่ เมืองสุโขทัย ดังนั้นชาวสุโขทัยในปัจจุบันส่วนหนึ่ง จึงเป็นผู้ที่มีเชื้อสายชาวนครศรีธรรมราชด้วย

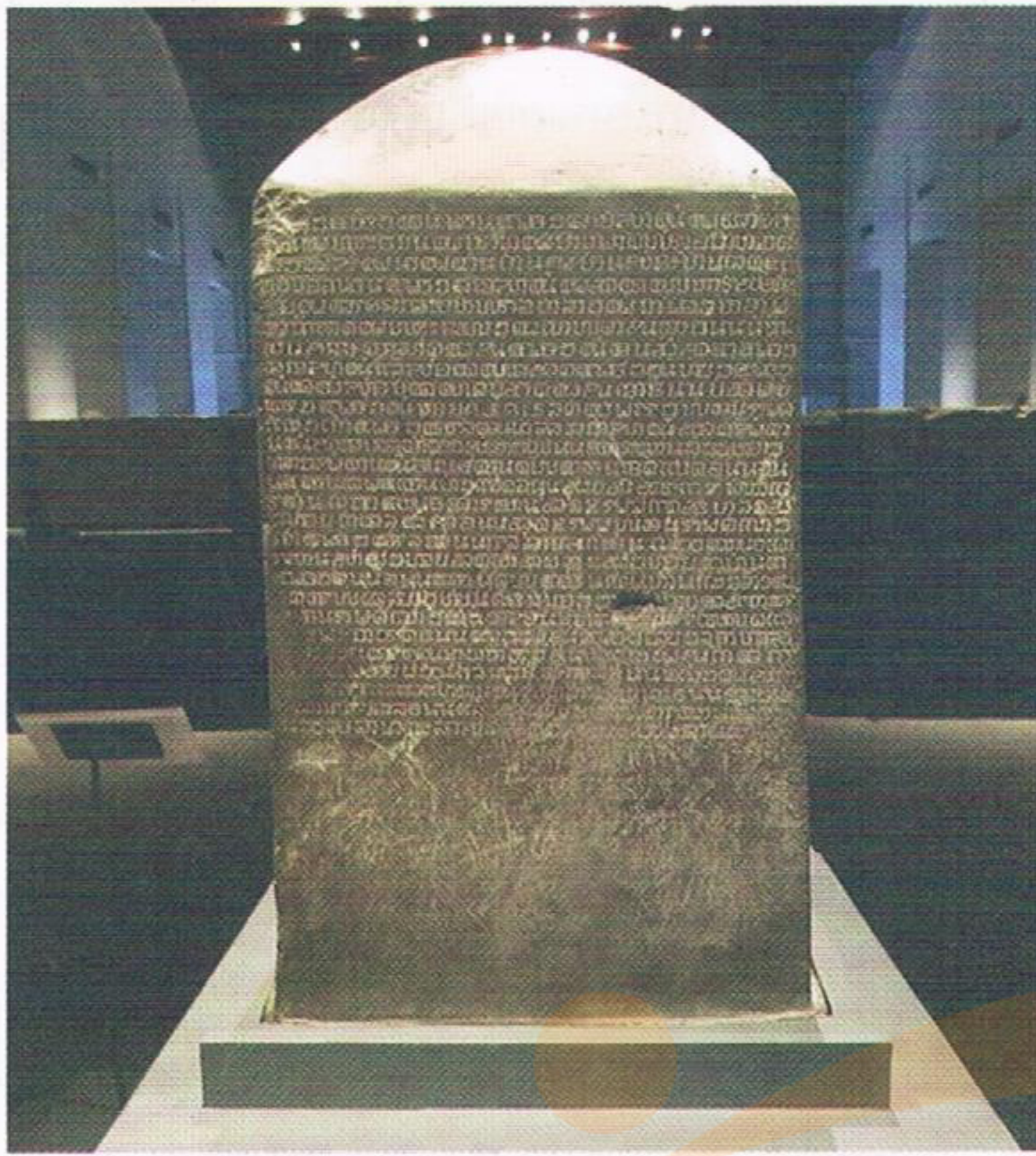
พี่น้องชาวกรุงสุโขทัยภาคภูมิใจและปลื้มใจ ในพระอัจฉริยภาพของพ่อขุนรามคำแหงมหาราช โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการที่พระองค์ทรงประดิษฐ์ อักษรไทย หรือ “ลายสือไท” เอาไว้ให้เป็นมรดกไทย และมรดกโลก ไม่เฉพาะชาวสุโขทัยเท่านั้นที่ภาคภูมิใจ และปลื้มใจมาก ชาวนครศรีธรรมราชก็เช่นเดียวกัน เพราะพระองค์เป็นคนเชื้อสายไทย ที่สร้างคุณประโยชน์ ให้ชนชาติของพระองค์ไว้อย่างยิ่งใหญ่ นอกจากนี้ ชาวนครศรีธรรมราชส่วนหนึ่งมีความเห็นว่าบรรพชน ชาวเมืองนครศรีธรรมราชได้มีส่วนสร้างศิลาจารึกหลักนี้ ด้วย เพราะบุคคลที่ขึ้นไปสู่สุโขทัยนั้น ล้วนเป็นนักปราชญ์ ราชบัณฑิตทั้งสิ้น เพราะ “สังมราช” คือ ผู้สูงสุดทางด้าน พระพุทธศาสนา “หลวงกว่าปู่ครู” คือผู้ที่มีความรู้ ความฉลาดอย่างยิ่งยวด (“หลวง” ภาษาไทยเดิม ทางภาคเหนือบางจังหวัดยังใช้พูดอยู่ หมายถึง ฉลาด)

สิ่งที่น่าพิจารณาอีกอย่างหนึ่งคือ ภาษาพูด ของคนสุโขทัยในปัจจุบันกับภาษาพูดของชาวนครศรีธรรมราช ก็มีเสียงและคำที่เหมือนกันและใกล้เคียงกันจำนวนมาก ในทางภาษาศาสตร์ (Linguistic) นั้นได้ข้อสรุปว่า ภาษานครศรีธรรมราช กับ ภาษาไทย เป็นภาษาเดียวกัน

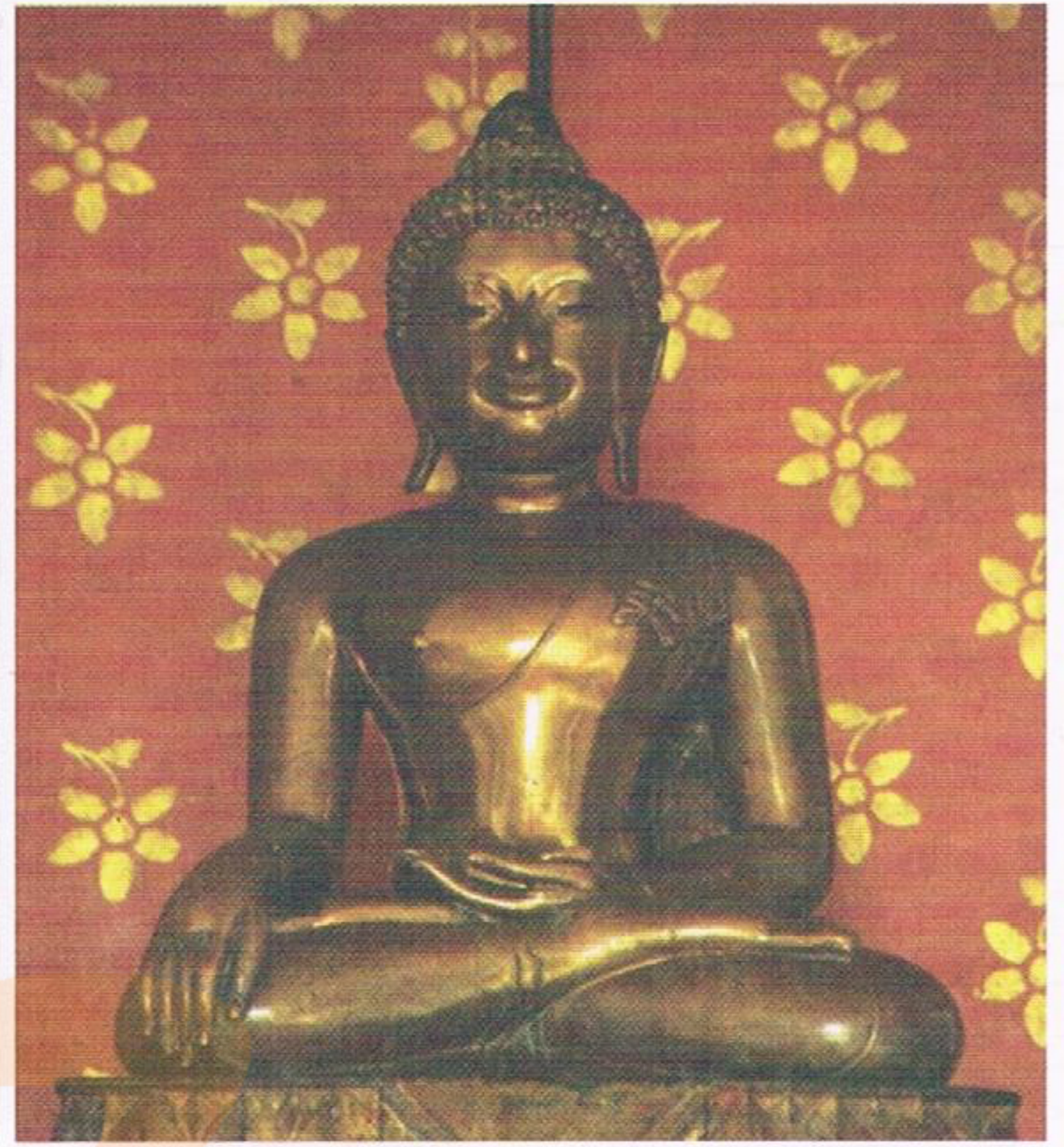
ข้อสรุปทางด้านภาษาศาสตร์เมื่อนำมาสัมพันธ์ กับประวัติศาสตร์และโบราณคดีแล้ว ทำให้มีความมั่นใจ มากขึ้นว่า เมื่อราว พ.ศ. ๑๘๐๐ เมืองสุโขทัย กับเมืองนครศรีธรรมราชมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด ไปมาหาสู่กันโดยตลอด แม้เรื่องราวเกี่ยวกับ พ่อขุนรามคำแหงมหาราชเสด็จมาเมืองนครศรีธรรมราช และทรงขอพระพุทธรูปไปประดิษฐานไว้ที่กรุงสุโขทัย ก็เป็นเรื่องที่เป็นไปได้อย่างแน่นอน ส่วนพระพุทธรูปที่ เมืองนครศรีธรรมราชถวายพระองค์ไปนั้น จะเป็น องค์จำลองหรือองค์จริงหรือไม่นั้น เป็นอีกเรื่องหนึ่ง ที่ผู้สนใจในเรื่องพระพุทธรูปจะได้เสวนากัน จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า ศิลาจารึกหลักที่ ๑ พ่อขุนรามคำแหงมหาราช และเรื่องพระพุทธรูปเมืองนครศรีธรรมราชนั้น มีความสำคัญและสร้างความสัมพันธ์ให้แก่เมืองทั้งสอง กระชับแน่นยิ่งขึ้น

ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงมหาราชหลักที่ ๑ พระพุทธรูปคันนครศรีธรรมราช

พี่น้องชาวสุโขทัยคงทราบแล้วว่า ในขณะที่ พวกเรามีความภูมิใจและปลื้มใจที่เรามี “ศิลาจารึก” เป็นหลักฐานทางด้านประวัติศาสตร์ อักษรศาสตร์ และโบราณคดีนั้น มีบุคคลส่วนหนึ่งซึ่งทั้งไทยและฝรั่ง (เริ่มต้นจากฝรั่ง) ออกมาแสดงความคิดเห็นว่า ศิลาจารึก หลักที่ ๑ พ่อขุนรามคำแหงมหาราชนั้น เป็นศิลาจารึก ปลอมที่สร้างขึ้นใหม่สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น (น้ำหนักเน้น ที่สมัยรัชกาลที่ ๔) โดยให้เหตุผลว่า สร้างขึ้นเพื่อให้ฝรั่ง ชาวตะวันตกเข้าใจว่า ประเทศไทยมีความเจริญรุ่งเรือง และตั้งเป็นเมืองเป็นเวลานานแล้ว นอกจากจะให้เหตุผล ดังกล่าวนี้อย่างนี้ ยังให้เหตุผลเพื่อมิให้ ศิลาจารึกเป็นของจริง อีกว่า เพราะภาษาเหมือนภาษาสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น อีกทั้งยังกล่าวอีกว่าอักขรวิธีละอักษรไม่เหมือนกับศิลา จารึกหลักอื่นๆ สมัยสุโขทัยอีกด้วย

ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงมหาราชหลักที่ ๑

พระพุทธรูปสิงคนครศรีธรรมราช

ครั้งหนึ่งในอดีต เมื่อต้นเดือนกันยายน ๒๕๔๖ รายการวิทยุโทรทัศน์รายการหนึ่งซึ่งมีคุณอดีศักดิ์ ศรีสม ดำเนินรายการ สัมภาษณ์อาจารย์ที่มีชื่อเสียงท่านหนึ่งของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง ถามถึงเรื่องศิลาจารึกหลักที่ ๑ ที่มีผู้ให้ความเห็นว่าเป็นสิ่งที่ทำขึ้นใหม่ในสมัยรัตนโกสินทร์ ตอนต้น ท่านก็นำเหตุผลของท่านที่ค้านว่าไม่ใช่ศิลาจารึกที่สร้างสมัยสุโขทัยมากล่าวหลายข้อ และว่าเป็นเหตุผลที่ฟังขึ้น เมื่อเป็นเช่นนี้ก็อนุมานได้ว่า ผู้ที่มีความเห็นว่าเป็นศิลาจารึกที่สร้างขึ้นสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นหลายคนเช่นกัน

อย่างไรก็ตามพี่น้องชาวไทยคงต้องไตร่ตรองกันให้ดีเสียก่อน อย่าเพิ่งไปเชื่ออะไรง่าย ๆ แม้ผู้ที่กล่าวนั้นจะเป็นผู้ที่เราเคยเชื่อถือ ศรัทธามากก็ตาม คงต้องยึดหลักกาลามสูตรของพระพุทธองค์เอาไว้ให้มั่น กาลามสูตรข้อหนึ่งในหลายข้อนั้นมีว่า อย่าไปเชื่อเพราะว่าเป็นครู เพราะบางครั้งครูผิดพลาดได้เช่นกัน

ในฐานะชาวนครศรีธรรมราชคนหนึ่ง (ผู้เขียน) ขอบอกว่า “ศิลาจารึกที่ ๑ พ่อขุนรามคำแหงมหาราช” เป็นของจริงแท้แต่โบราณ ในเรื่องของหินที่ทำศิลาจารึก

นั้นคงไม่ต้องกล่าวถึง เพราะหินต้องเก่าอย่างแน่นอนอยู่แล้ว อีกทั้งได้คำนวณอายุแล้วว่าเก่าจริง ๆ เหตุผลที่เป็นหัวใจจริงใจความแท้ไม่แท้ของศิลาจารึกต้องมองกันในแง่ของ ภาษา และ อักษร ในศิลาจารึกนี้

๑. ภาษา

ภาษาในศิลาจารึกเก่าแก่อย่างแน่นอน ไม่ใช่ภาษากรุงรัตนโกสินทร์ เริ่มดูกันตั้งแต่ประโยคขึ้นต้นหน้าที ๑ ที่ว่า “พ่อกูชื่อศรีอินทราทิตย์ แม่กูชื่อเสือง พี่กูชื่อบาลเมือง กูพี่น้องท้องเดียวห้า ผู้ชายสาม ผู้หญิงสอง พี่เพื่อผู้้ายตายเตียมแต่ยังเล็ก...” คำเช่นนี้ภาษาอย่างนี้ ใหม่ถึงรัตนโกสินทร์ตอนต้นหรือ? ลองเทียบดูกับภาษาในกฎหมายตราสามดวง และพระราชวิจารณ์รัชกาลที่ ๔ ดูให้ดี หรือข้อความอื่นในศิลาจารึกที่ว่า “...ใครใคร่ค้าช้างค้า ค้าม้าค้า ค้าเงื่อนค้าทองค้า...”

“เจ้าเมืองบ่เอาจากอบในไพร่ลู่ทาง...” “...กูได้บั่วได้นาง กูให้กัพี่กู...” “...พ่อกูหนีญญายพ่ายจะแจกูบ่หนี...” หรือคำเก่าที่ไม่พบในวรรณกรรมสมัยรัตนโกสินทร์เลย เช่น ขพุงผี สรีดภงค์ แม้คำว่า ห้วนอน ตีนนอน ก็ไม่พบว่าใช้ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น แต่ในศิลาจารึก

หลักที่ ๑ และมีในภาษาพูดชาวไทยภาคใต้ นครศรีธรรมราช
จนปัจจุบัน

ในเรื่องภาษาหากจะกล่าวแย้งว่าแต่ขึ้นมาใหม่
ให้ดูเก่า ก็เป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ เพราะภาษาในศิลาจารึก
นั้นมีความเก่าตลอดเท่าเทียมกันทั้ง ๔ ด้าน
อาจจะมีบางด้านที่ชวนให้คิดว่า จารึกหลังสมัยรัชกาล
พ่อขุนรามคำแหงมหาราช แต่เป็นสมัยสุโขทัยเช่นกัน

ดังนั้นการจะคิดเอาเองว่าเป็นการแต่งภาษาขึ้น
มาใหม่จึงเป็นเหตุที่ฟังไม่ขึ้น ด้วยเหตุนี้เองผู้ที่รู้จัก
ศิลาจารึกให้ดีก็ต้องอ่านข้อความในศิลาจารึกหลักนี้
อาจจะอ่านที่ถอดเป็นอักษรวิธีปัจจุบันแล้ว (ปริวรรต)
จะทำให้อ่านสะดวก แต่ถ้าอยากสัมผัสความแท้ของ
ศิลาจารึกก็ต้องอ่านอักษรวิธีเดิมที่พิมพ์เผยแพร่แล้ว หรือ
ศิลาจารึกจริงในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ท้าวพระจันทร์
กรุงเทพมหานคร

๒. อักษรวิธีและอักษร

กลุ่มที่ค้านกล่าวว่า อักษรวิธีและอักษร
ต่างจากศิลาจารึกสุโขทัยหลักอื่นๆ ในเรื่องนี้อาจจะมี
ความแตกต่างกันออกไปบ้าง แต่มีใช้ต่างอย่างสิ้นเชิง
เพราะอักษรในโลกนี้มาจากที่กำเนิดเดียวกันคือ **อักษร
โพนีเขียน** ส่วนอักษรของไทยนั้นวิวัฒนาการมาจากอักษร
อินเดีย และ อักษรขอม ดังนั้นความร่วมมือกันในลักษณะ
ตัวอักษรจึงมีอยู่เป็นเดิมพัน

สิ่งสำคัญคือ ในศิลาจารึกบอกไว้อย่างชัดเจน
แล้วว่า “...เมื่อก่อนลายสือโชนีบ่มี บ่มีใครใครในใจแลใส่
ลายสือโชนีจึงมีเมื่อพ่อขุนผุ้้นใส่ไว้...” ภาษาเก่ามาก
และบอกไว้อย่างนี้ ลูกหลานไทยไม่เชื่ออีกหรือว่า บรรพ
ชนเราคิดตัวอักษรและทำเอาไว้มานานแล้ว แต่ครั้งสมัย
สุโขทัย การเขียนสระ พยัญชนะและวรรณยุกต์ไว้บรรทัด
เดียวกันนั้น เป็นการเขียนที่ไม่มีในสมัยรัตนโกสินทร์
ตอนต้น และจะเห็นได้ว่าวรรณยุกต์ก็มีเพียง ๒ รูป
คือ เอก กับ โท รูปเอกเหมือนปัจจุบัน ส่วนโท
เป็นรูปจัตวา ขณะที่สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นรูปวรรณยุกต์
ครบ ๕ รูปแล้ว

นอกจากนี้การเขียนในศิลาจารึกเขียนโดยไม่มี
การเว้นเป็นรูปแบบอย่างสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น
จะเขียนติดต่อกันไปเรื่อยๆ เมื่อเปรียบเทียบกับเหมือนกับการ
เขียนของอินเดียอักษรเทวนาครีและปัลลวะ

(“อักษรปัลลวะ” ดูได้สะดวกที่สุดที่หุบเขาช่อง
คอย อำเภอจุฬาภรณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่นั่นมี
“ศิลาจารึก” ที่จารึก เมื่อ พ.ศ. ๑๐๑๐ เมื่อเห็นก็จะทำให้
เกิดความรู้สึกว่าก็ละม้ายกับศิลาจารึกหลักที่ ๑
พ่อขุนรามคำแหงมหาราช แม้ศิลาจารึกสองหลักนี้จะจารึก
ห่างกันเกือบ ๑,๐๐๐ ปี)

๓. ไม่มีเหตุผลใดๆ ที่กษัตริย์หรือผู้นำ ในการปกครองบ้านเมืองไทยท่านใดจะสร้างหลักฐาน ขึ้นมาเพื่อเท็จชาวต่างชาติและชาติไทยทั้งประเทศ

ผู้เขียนเองมีความเชื่อมั่นในความมีจริยธรรม
ของคนไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกษัตริย์และผู้นำไทย
ว่าจะไม่ทำสิ่งเหล่านี้เพราะเป็นการโกหกที่ยิ่งใหญ่มาก
เมืองไทยเป็นเมืองแห่งศาสนา ทุกศาสนาสอนคน
ให้เป็นคนซื่อสัตย์ซื่อตรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในศีลห้า
ของพระพุทธศาสนามีอยู่ข้อหนึ่งว่า ละเว้นจากการพูดเท็จ
และความซื่อสัตย์ก็เป็นจริยธรรมข้อที่สำคัญที่ชาวไทย
ที่นับถือพุทธศาสนายึดมั่นตลอดมา

จากเหตุผลที่กล่าวมา ๓ ประการ พี่น้องชาว
สุโขทัยและชาวไทยลองพิจารณาดูว่า ควรแก่การเชื่อได้
หรือไม่ หากเชื่อถือได้ก็ต้องช่วยกันเชิดชู “ศิลาจารึกหลัก
ที่ ๑ พ่อขุนรามคำแหงมหาราช” ว่าเป็นหลักแห่งอักษร
ศาสตร์ของชาติไทย และเป็นหลักชัยแหล่งข้อมูลสำคัญ
ยิ่งทางด้านประวัติศาสตร์ชาติเรา รวมทั้งเป็นหลักฐาน
ทางด้านสังคม วัฒนธรรมไทยสมัยก่อนด้วย

ขณะนี้สหประชาชาติได้ยกย่องให้ ศิลาจารึก
หลักนี้เป็น “มรดกโลก” ด้วยแล้ว คนไทยทุกคน
จึงควรจะภูมิใจให้มากๆ ส่วนผู้ที่ยังไม่เชื่อว่าเป็นศิลาจารึก
ของจริงสมัยสุโขทัยก็ต้องคอยเวลากันต่อไป